

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

«31» 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА
ПОЛІТИКА
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація:

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«30» серпня 2022 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Миколенко Дмитро Валерійович, доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «26» серпня 2022 року № 1

Завідувачка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

(підпис)

_____ Людмила НОВІКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

_____ Олександр ХИЖНЯК

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2022 року №1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації», підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з основними державними та недержавними учасниками міжнародних відносин, змістом і моделями міжнародних систем, процесами демократизації у глобальному світі, теоретичними концепціями й реальними результатами, проблемами безпеки та стабільності у світовій політиці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування наступних загальних компетентностей

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування наступних спеціальних компетентностей

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК17. Здатність визначати особливості, характер та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня та налагоджувати міжнародні комунікації між ними.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
28 годин	-
Семінарські заняття	
24 годин	-
Лабораторні заняття	
немає	
Самостійна робота	
68 год.	-
У тому числі курсова робота	
40 год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

РН1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та

світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

PH2. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

PH16. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

PH19. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу. Міжнародні відносини та світова політика як наукова дисципліна: інституціоналізація та предмет дослідження. Об'єкт і предмет дослідження міжнародних відносин і світової політики. Методи дослідження міжнародних відносин і світової політики

Тема 2. Світова політика в уявленні різних історичних епох. Стародавні цивілізації і їх світові амбіції. Світ стародавніх греків і його взаємодія з іншими народами. Римська імперія у контексті міжнародних відносин. Китай і Індія у стародавньої доби у розрізі міжнародних відносин. Візантія, Арабських халіфат, вікінги та монгольська імперія та їх «світова» політика. Американські цивілізація та їх уявлення про світ. Формування колоніальних і континентальних імперій у епоху Раннього нового часу. Світова політика «довгого XIX століття» і міжвоєнного періоду. Біполярна система міжнародних відносин.

Тема 3. Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації. Глобалізація як явище світової політики. Політичний вимір глобалізації. Економічний вимір глобалізації. Інформаційний вимір глобалізації.

Тема 4. Процеси демократизації в глобальному світі. Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу. Демократії у «строкатих» суспільствах.

Тема 5. Регіональні проблеми міжнародних відносин. Регіони у міжнародній політиці. Регіоналізм у сучасному світі. Макрорегіони світу. Регіональна стабільність і регіональна інтеграція.

Тема 6. Міжнародні інформаційні відносини як складова світової політики. Сутність інформатизації в її політичному вимірі. Інформатизація світової політики через використання досягнень інформаційної революції. Сутність та особливості інформаційної війни.

Тема 7. Релігія і світова політика. Історія формування взаємовідносин між релігією та політикою. Моделі поділу між політикою та релігією. Конфлікт між релігією і політикою.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лек.		с. з.	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу	8	4				4
Тема 2. Світова політика в уявленні різних історичних епох.	12	4	4			4
Тема 3. Сучасні	12	4	4			4

тенденції світової політики в контексті глобалізації.						
Тема 4. Процеси демократизації в глобальному світі.	12	4	4			4
Тема 5. Регіональні проблеми міжнародних відносин.	12	4	4			4
Тема 6. Міжнародні інформаційні відносини як складова світової політики.	12	4	4			4
Тема 7. Релігія і світова політика.	12	4	4			4
Курсова робота	40					40
Усього годин	120	28	24			68

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Світова політика в уявленні різних історичних епох. 1. Стародавні цивілізації і їх світові амбіції. 2. Візантія, Арабських халіфат, вікінги та монгольська імперія та їх «світова» політика. 3. Формування колоніальних і континентальних імперій у епоху Раннього нового часу. 4. Світова політика «довгого XIX століття» і міжвоєнного періоду. 5. Біполярна система міжнародних відносин.	4
2	Тема 2. Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації. 1. Глобалізація як явище світової політики. 2. Політичний вимір глобалізації. 3. Економічний вимір глобалізації. 4. Інформаційний вимір глобалізації.	4
3	Тема 3. Процеси демократизації в глобальному світі. 1. Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. 2. Деколонізація і демократичний процес у країнах	4

	Третього світу. 3. Демократії у «строкатих» суспільствах.	
4	Тема 4. Регіональні проблеми міжнародних відносин. 1. Регіони у міжнародній політиці. 2. Регіоналізм у сучасному світі. 3. Макрорегіони світу. 4. Регіональна стабільність і регіональна інтеграція.	4
5	Тема 5. Міжнародні інформаційні відносини як складова світової політики. 1. Сутність інформатизації в її політичному вимірі. 2. Інформатизація світової політики через використання досягнень інформаційної революції. 3. Сутність та особливості інформаційної війни.	4
6	Тема 6. Релігія і світова політика. 1. Історія формування взаємовідносин між релігією та політикою. 2. Моделі поділу між політикою та релігією. 3. Конфлікт між релігією і політикою.	4
Усього годин		24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи	Кількість годин
1	Вивчення додаткової літератури з теми ««Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу» Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995. - розкрити предмет і об'єкт вивчення дисципліни - вказати власне розуміння поняття «світова політика»	4
2	Вивчення додаткової літератури з теми «Світова політика в уявленні різних історичних епох» Мартиненко А. К., Мартиненко Б. А. Міжнародні відносини 1945-1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавництво Ліра-К, 2007. 366 с. - схарактеризуйте як змінювалися кордони світу в уявленні людей різних епох	4
3	Вивчення додаткової літератури з теми «Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації» Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-	4

	<p>Видавництво, 2017. 156 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрийте зміст поняття «глобалізація» - коли вона розпочалася? 	
4	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Процеси демократизації в глобальному світі»</p> <p>Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити зміст поняття система «демократизація» - чи всіма сучасними народами ця форма державного правління сприймається як найкраща? 	4
5	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Регіональні проблеми міжнародних відносин»</p> <p>Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - назвіть сучасні підсистеми міжнародних відносин - вкажіть географію гарячих точок міжнародних відносин 	4
6	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні інформаційні відносини як складова світової політики»</p> <p>Глобалізація: навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін. ; пер. з англ. В. Алексахин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрийте зміст поняття інформаційне суспільство - у чому полягає зміст поняття «інформаційна безпека» 	4
7	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Релігія і світова політика»</p> <p>Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 472 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вкажіть релігійних лідерів, яких можна вважати суб'єктами МВ - Чи пливає релігія на взаємини між державами сьогодні? Якщо так, то вкажіть приклади. 	4
	Курсова робота	40
Разом		68

6. Індивідуальні завдання

(курсова робота)

Написання курсової роботи з дисципліни: «Міжнародні відносини та світова політика». У роботі необхідно прописати актуальність дослідження, його предмет, об'єкт, мету, завдання, методи дослідження, схарактеризувати основні джерела і літературу. У висновках викладають найбільш важливі результати, одержані в роботі. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан вивчення проблеми (задачі). Далі викладаються результати дослідження, які базуються на висновках до кожного розділу. Найзручніше формулювати висновки у відповідності з поставленими завданнями. У висновках необхідно наголосити на ефективності пропонованих у курсовій роботі ідей, викласти рекомендації щодо їх використання.

Оформлення. Робота виконується на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст набирається шрифтом Times New Roman 14, між рядками інтервал – 1,5 (30 рядків на сторінку). Береги таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15мм, верхнє і нижнє – 20 мм. Обсяг курсової роботи до 30 сторінок. Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами. Титульний аркуш – перша сторінка курсової роботи. Його включають до загальної нумерації сторінок, проте не нумерують. Кожен розділ слід починати з нової сторінки, відстань між підрозділами, між заголовком і текстом має становити 1 рядок. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів, рисунків, таблиць подається арабськими цифрами, додатків – великими українськими літерами.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП представлено у таблиці

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН1	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку,	Лекція з фактичним матеріалом про міжнародні відносини	Робота студентів оцінюється на семінарських

	<p>еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.</p>	<p>у різних регіонах світу, а також характер взаємовідносин між різними країнами. Знання студентів закріплюються і поглиблюються на семінарських заняттях із застосуванням платформи Padlet, де студенти працюють у командах. Вони самостійно шукають інформацію, яка дозволяє глибше розуміти взаємини між різними країнами світу і природу конфліктів, а потім презентують її.</p>	<p>заняттях, також за підсумками екзаменаційної роботи.</p>
PH2.	<p>Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.</p>	<p>На семінарських заняттях студенти вчаться розуміти особливості забезпечення міжнародної безпеки на глобальному, регіональному та національному рівні. Знання закріплюються під час дискусій.</p>	<p>Робота оцінюється під час семінарських занять, а також за підсумками екзаменаційної роботи.</p>
PH16.	<p>Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.</p>	<p>Знання студентів закріплюються і поглиблюються на семінарських заняттях із застосуванням платформи Padlet, де студенти працюють у командах. Вони самостійно шукають інформацію, яка дозволяє глибше розуміти взаємини між різними країнами світу і природу конфліктів, а потім презентують її. Після цього вони презентують власний проєкт на платформі</p>	<p>Робота оцінюється під час семінарських занять, а також за підсумками екзаменаційної роботи.</p>

		Padlet.	
PH19	Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	На семінарських заняттях студенти вчаться збирати, систематизувати і аналізувати інформацію під час підготовки презентацій у Padlet.	Робота оцінюється під час семінарських занять, а також за підсумками екзаменаційної роботи.

8. Методи контролю

1. Участь у семінарських заняттях. Усна відповідь на представлені у програмі питання. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за підсумками семінарських занять – 40 балів. Бали нараховуються за активну участь в обговоренні представлених питань, дискусію, відповіді на основні і додаткові запитання.

2. Курсова робота. Виконується письмово упродовж трьох місяців з моменту початку викладання дисципліни. Максимальна кількість балів за курсову роботу дорівнює 20 балам.

3. Підсумковий чотирирівневий контроль. Письмова відповідь на представлені у програмі питання. Час виконання – 60 хвилин. Кількість питань – 2. Максимальна кількість балів передбачена за відповіді на кожне запитання складає 20 і 20 балів. Відповідно – максимальна кількість балів за іспит дорівнює 40 балам.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль							Курсова робота	Іспит	Сума	
Робота на семінарських заняттях						Σ				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	20	40	100
4	6	6	6	6	6	6				

T1, T2 ... T5 – теми семінарських занять.

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Оцінка 6 балів передбачає повне і впевнене засвоєння матеріалу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

3–4 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1–2 бал передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал теми.

Курсова робота

Оцінка 15–20 балів передбачає повне розкриття теми курсової роботи, належним чином прописаний вступ, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

10–14 бали виставляється за достатньо повне розкриття теми курсової роботи, уміння логічно структурувати матеріал, робити аргументовані висновки, аналізувати факти. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок, не повністю розкрив окремі аспекти теми або зробив не зовсім повні висновки.

1–9 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теми курсової роботи, вміння застосовувати теоретичні знання для розкриття важливих питань. При цьому студент не вміє логічно викладати матеріал. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у тексті курсової простежується нерозуміння основних положень проблематики.

0 балів виставляється, якщо студент не виконав курсову роботу або у разі виявлення у його роботі високого відсотку плагіату.

Екзаменаційна робота

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу або у разі використання заборонених джерел на екзамені.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої системи оцінювання	Для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
0 – 49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендована література

Основна література

1. Європейська та євроатлантична інтеграція : навч. посіб. / [О. В. Баула та ін. ; за заг. ред. О. М. Лютак]; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2016. 375 с.
2. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995.
3. Конфліктологія: навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука]. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 343 с.
4. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
5. Маддісон В. В. Політологія міжнародних відносин / Маддісон В. В., Шахов В. А. К., 1997.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
7. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.

Допоміжна література

1. Артюшин Л. М. Теоретичні аспекти стратегій воєнної безпеки суспільства і держави: Монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003.

2. Бочан І. О. Глобальна економіка. Київ: Знання, 2007. 403 с.
3. Буткевич В. Г., Мищик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право: основи теорії. К.: Либідь, 2002.
4. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій. К.: Генеза, 2004. 287 с.
5. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 472 с.
6. Герасимчук Т., Киридон А., Троян С. Наука про міжнародні відносини (базові категорії, методи, концепції): Навч. посібник. Рівне, 2007.
7. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. Київ: Університет Україна, 2009.
8. Глобалізація: навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін. ; пер. з англ. В. Алексашин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.
9. Демчук П. О. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: навч. посіб. К. : ППП, 2004. 264 с.
10. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право. К.: Юрінком Інтер, 2001.
11. Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004.
12. Євроатлантичне співробітництво та європейська інтеграція України : навч. посіб. / кол. авт. К. : НУОУ, 2010. 466 с.
13. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія. К.:, 2014. 189 с.
14. Каган Р. Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. Львів, 2004.
15. Кіссинджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Наш формат, 2017. 320 с.
16. Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. Воєнно-історичний вісник. 2017. № 4 (26). С. 138–143.

17. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
18. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: Монографія. Київ: ТОВ "Нац. підручник", 2008. 318 с.
19. Мартиненко А. К., Мартиненко Б. А. Міжнародні відносини 1945-1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавництво Ліра-К, 2007. 366 с.
20. Нестерович В.Ф. Роль та місце лобіювання у європейському інтегруванні України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2009. № 3. С. 32-42.
21. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.
22. Основи конфліктології: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / А. М. Гірник. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с.
23. Реймон А. Мир і війна між націями. К.: МП «Юніверс», 2000. 688 с.
24. Толстов С. Міжнародна система початку XXI століття. UA Foreign affairs. 2013. № 9. С. 8-11.

12. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Багатостороннє співробітництво. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini>
2. Белесков М. Європейський оборонний союз: навіщо ЄС знову говорить про спільну армію. URL: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/02/27/7062233/>
3. Договір про заснування Європейської Спільноти. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_017
4. Лісабонський договір: роз'яснення. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: <http://eu.prostir.ua/library/238201.html>
5. Міжнародний форум культурної дипломатії. URL: <https://ui.org.ua/mizhnarodnyj-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/>

6. Троян С. С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції. URL: http://vmv.kyvu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm

13. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах форс-мажору освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2443>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен у **письмовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні відносини та світова політика», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/mod/assign/view.php?id=102601>